

¹ Bast-Bass, *GlMedLat*, s. v. *cannetum* en duen molts exemples: 944 afrontat --- de meridie in rio uel in ipso *caneddo*» (*Cart. S. Cugat* III, 831, p. 32); 996 «comutacionem tibi fecissemus orto nostro --- cum arboribus uel cum uitis, uel *kanedo*» (ibid. I, 311, p. 261); 1064 «concedo ad domum s. Laurentii de ipso Monte --- ipsum alodium --- cum trillas et arbores --- et *canneds* et uiminaris» (ibid. II, 640, p. 306) etc. Afegim que *canyet* 'canyar' continua avui a Mallorca (*AlcM*); vegeu també *DECat* 10 II, 496b25 ss. — ² En el *Llibre de vàlues* 1398 (inèdit) de Cast.Pna. es llegeix: «vinya a ---, terra a ---, lo coral de *Canet*, olivar de ---; altre probable vestigi mossàrab. — ³ En doc. val. de 1269, en relació amb Algòder (de Real de Montroi? o és ¹⁵ *Algonder* de Cast.Pna.), apareix *Canet* com a NL (*Mz.Fdo.*, *Cat. Doc. Val. ACA* I, 940); allí mateix, II, 727, en un doc. de 1279 hom parla dels sarraïns de *Moncanet* que havien passat a viure al raval de Dénia. No és clar si es tracta d'un error de lectura; ²⁰ però cf. l'àrab *muqannaʿ* 'desesperat', participi de segona forma (RMartí, 341, lín. 7, Dozy, *Suppl.* II, col. 412). ¿Seria en realitat d'aquest mot àrabic? ⁴ La grafia *Cametello* serà errada, amb *m* en lloc de *n*, puix que la doc^o posterior apareix sempre ²⁵ amb *n*; evidentment el mateix error s'ha repetit en el doc. de 1009 referent a *Candell* 2, on es llegeix *Chamedelle* (veg. més avall) infl. del contigu *Camelles*. — ⁵ Ponsich l'inclou en el terme de Casafabre (*Top.*, 34). — ⁶ Alart, *InvLC*, s. v. *royreda* 'roureda' ³⁰ té aquest altre testimoni de 1267: «Sci. Petri de *Candell*», sense aclarir la localitat en qüestió. ⁷ Hi ha la *Vall del Canidell* en el terme de Prats de Molló; com s'ha dit en el vol. I, 106.16 i aquí (infra), es tracta de *Cadinell* amb metàtesi i originàriament format de *Cadì* < CATINUS; Ponsich (*Top.*, 85) com a testimoni antic dóna *vallem Canalesen* 878, *Canalesem* 881, però no cal dir que és una identificació infundada.

CANFALI o ALFALIC

Orts en la seva monografia de Benidorm (III, 2.13) diu que l'actual punta de *Canfali* és *Alfàlig* en doc. de ⁴⁵ 1325, i així ho vaig recollir jo (xxxv); d'altra banda *Alfeliges* prop de Tortosa, en doc. de 1208 (*BABL* III, 443).

A Benidorm *Alf-l* > *Anf-l* i *Ca-* per influència de *ca(sa)*. De l'ar. *fāliġ* (així i *maflūġ* «paralític») *RMa*, ⁵⁰ 309.3 pròpiament «qui partage en deux»); Dozy, *Supl.*, s. v.; i *DECH* I, 154a44 ss., s. v. *alferecia*. És, doncs, 'punta que divideix en dos una raconada de la costa'.

CANIDELL

Errònia la identificació de Ponsich, *Top.* 85, amb un *valle canalesen*, *-esem* de 878 i 881.

Rubió i Lois, en l'índex de *Cat. Car.* II, porta, dels mateixos anys 878 i 881: «*Canalesen in valle Asperia = Canadella* afl. del Tec a Prats de Molló 34.26, 38.21. Aquest deu tenir raó, i la seva identificació és la bona; no pas la de Ponsich. Aquí hi ha *-esem* -ENSEM, derivat de *Canal*, del qual és diminutiu *Canarella*, dissimilat en *Canadella*.

Tenim fet un petit dossier sobre aquest nom, que ara no retrobo. L'etimologia del *Canidell* és clara i ben establerta, com metàtesi de *Cadinell*, diminutiu de *Cadì* CATINUS, com ja s'ha explicat en el vol. I, p. 106.15 i ací supra s. v. *Cadì*.

CANIGÓ

La gran muntanya de les nostres terres del Nord, que ha deixat un record general, mai esgrogueït, en tota la gent catalana.

PRON. POP.: *kəniɡú* a Conflent, Rosselló i baix Vallespir; *kəniɡó* a la vall de Prats de Molló, a Cerdanya i pertot arreu més ençà de l'Albera. Gentilici: *canigonenc*; passim en l'epopeia de Verdaguer, en la lírica de J. Seb. Pons etc.; *kəniɡunəŋ* subst. m., nom del vent O. o ONO. 1960, oït a Banyuls M. (xxv, 37.8).

MENCIONS ANT. 1) De la muntanya. 845 montem *Canigonis* en un diploma carolingi, de la colle. Baluze cviii, relatiu a Cuixà (que d'altres daten de 875); 950 monte *Canigone* (Abadal, *Eixalada*, 176); 958 montem *Canigoneem* --- in monte *Canigone*, com afrontacions en un precepte de Lotari donat a favor de Cuixà (Abadal, *Cat. Car.* II, 96.3, 97.7); sembla ser la de l'única còpia directa (H) que es conserva de l'original, mentre que tres altres còpies indirectes —representants de dues còpies directes, avui perdudes— porten en el primer passatge la variant *Caningonem* [sens dubte resultant del malentès d'una sigla de *n: Cāigoneem*]; altra ed. d'Abadal (amb cita del Lliterà), en ⁴⁰ *Eixalada*, 183.

959, monte *Chanigono* (Alart, *Cartulaire Roussillonais*, 22); 968, *Canegonis* (Abadal, *Eixalada*, 199); 969, «ad radicem montis *Caniconis*» (Abadal, *Eixalada*, 200); també p. p. Molinier (*Hist. Lgd.* v, 258); 1252, quintal de terra de *Canegó*, lleuda de Tortosa-Cotlliure (Alart, *RLR* IV, 252, n. 1); Llull, *L. de Maravelles* (*N. Cl.* IV, 308): «los corses morts --- seran majors muntanyes que lo munt de *Canigó*; 1285, Bernat d'Auriac, *mayestre de Beziers* [amansit després de la destrucció de la seva ciutat pels altres «croats»], en una peça escrita a propòsit de la «Croada» contra Catalunya, pronosticava:

Quan els francesos «seran outra mon *Canegó* / no-y laissen tor ni palays ni maizó» (publ. per Jeanroy, *Hom. a Mz. Pi.* 1925, II, 83). Bé ho feren prou, però quan la cosa acaba malament, conta Desclot: «lo rey de Franssa --- jahia malalt a Castelló e --- sa gent --- trameteren missatge --- per tota la terra de Tolosa e de Carcassès e de Narbonès --- que venguessen --- que-l ⁶⁰ rey d'Aragó los tenia asetjats --- vengueren grans